

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	6	7	7
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	1	0
---	---	---	---

Master of Arts (Economics) 4th Semester

(2053)

ECONOMICS OF GROWTH AND DEVELOPMENT—II

Paper : MAECO-401 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question each from Unit I to IV.

1. Explain any **TEN** short answer type questions :

- (1) Augmented Kuznets' curve.
- (2) Structural change.
- (3) Measures of Income Distribution.
- (4) Assumptions of Lewis Model.
- (5) Agriculture-industry interface.
- (6) Forward and backward linkages.
- (7) Social overhead capital.
- (8) Balance of Payments criteria of Investment.

- (9) Types of Foreign Aid.
- (10) Meaning of FDI and its inverse impact on Economic Growth of Developing Countries.
- (11) Importance of International Trade.
- (12) Planning by direction.
- (13) Planning vs. Market Mechanism.
- (14) Main features of Post-Washington Consensus.
- (15) Role of Planning in backward areas. 2×10=20

UNIT—I

- 2. Explain structural changes in the composition of Gross Domestic Product and occupational structure which have taken place with economic growth. 15

OR

- 3. Explore the relationship between economic development and income distribution. 15

UNIT—II

- 4. Critically examine Todaro Model of Rural-Urban Migration. 15

OR

- 5. Discuss Rosentein Rodan views on the Balanced Growth Doctrine. 15

UNIT—III

6. Write a comprehensive note on choice of technique. 15

OR

7. What do you mean by MNCs ? Discuss the role of MNCs in Economic Development. 15

UNIT—IV

8. Examine the Economic functions of the State. 15

OR

9. Analyse the role of market. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल पाँच प्रश्न करें साथ ही प्रश्न नं. 1 जो कि अनिवार्य है।
यूनिट I से IV प्रत्येक में से एक प्रश्न का चयन करें।

1. किन्हीं दस लघुउत्तरीय प्रश्नों की व्याख्या कीजिए : .

- (1) संवर्धित कुजनेट्स वक्र।
- (2) संरचनात्मक परिवर्तन।
- (3) आय वितरण के उपाय।
- (4) लुईस मॉडल की मान्यताएँ।
- (5) कृषि-उद्योग इंटरफेस।
- (6) फॉरवर्ड और बैकवर्ड लिंकेज।
- (7) सामाजिक उपरि पूंजी।

- (8) निवेश के भुगतान मानदंड का संतुलन।
- (9) विदेशी सहायता के प्रकार।
- (10) FDI का अर्थ और विकासशील देशों के आर्थिक विकास पर इसका विपरीत प्रभाव लिखें।
- (11) अंतर्राष्ट्रीय व्यापार का महत्व।
- (12) निर्देशन द्वारा योजना।
- (13) योजना बनाम बाजार तंत्र।
- (14) वाशिंगटन के बाद की आम सहमति की मुख्य विशेषताएं।
- (15) पिछड़े क्षेत्रों में योजना की भूमिका। 2×10=20

यूनिट-I

2. आर्थिक विकास के साथ सकल घरेलू उत्पाद की संरचना और व्यावसायिक संरचना में हुए संरचनात्मक परिवर्तनों की व्याख्या करें। 15

अथवा

3. आर्थिक विकास और आय वितरण के बीच संबंध का अन्वेषण करें। 15

यूनिट-II

4. ग्रामीण-शहरी प्रवासन के टोडारो मॉडल का समालोचनात्मक परीक्षण कीजिए। 15

अथवा

5. संतुलित विकास सिद्धांत पर रोसेंटिन रोडन के विचारों पर चर्चा करें। 15

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਚਯਨ ਪਰ ਏਕ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਟਿਘ੍ਘੀ ਲਿਖਿਏ। 15

ਅਥਵਾ

7. ਬਹੁਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਕੰਪਨਿਯੋਂ ਸੇ ਆਪ ਕਧਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ ? ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਮੇਂ ਬਹੁਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਕੰਪਨਿਯੋਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕੀਯਿਏ। 15

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਰਾਜਯ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਯੋਂ ਕਾ ਪਰੀਕ੍ਸ਼ਣ ਕੀਯਿਏ। 15

ਅਥਵਾ

9. ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋਂ। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਯੂਨਿਟ-I ਤੋਂ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਕੋਈ ਦਸ ਲਘੁ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

- (1) ਵਧੀ ਹੋਈ ਕੁਜ਼ਨੇਟਸ ਦੀ ਕਰਵ।
- (2) ਢਾਂਚਾਗਤ ਤਬਦੀਲੀ।
- (3) ਆਮਦਨੀ ਵੰਡ ਦੇ ਉਪਾਅ।
- (4) ਲੇਵਿਸ ਮਾਡਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ
- (5) ਖੇਤੀਬਾੜੀ-ਉਦਯੋਗ ਇੰਟਰਫੇਸ।
- (6) ਫਾਰਵਰਡ ਅਤੇ ਬੈਕਵਰਡ ਲਿੰਕੇਜ਼।

- (7) ਸਮਾਜਿਕ ਓਵਰਹੈੱਡ ਪੂੰਜੀ।
- (8) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਮਾਪਦੰਡ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ।
- (9) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।
- (10) FDI ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
- (11) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ।
- (12) ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ।
- (13) ਯੋਜਨਾ ਬਨਾਮ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਧੀ।
- (14) ਪੋਸਟ-ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
- (15) ਪਿਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ। 2×10=20

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾਗਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। 15

ਜਾਂ

3. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਵੰਡ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਟੋਡਾਰੋ ਮਾਡਲ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 15

ਜਾਂ

5. ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਰੋਸੇਨਟੇਨ ਰੋਡਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਜਾਂ

7. MNCs ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ MNCs ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਰਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 15

ਜਾਂ

9. ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 15